

Papin ydinosaaminen

14.6.2010

Ammatin kuvaus

Kirkon järjestysmuoto erottaa toisistaan *pappisviran* ja *papinviran*. Papinviralla tarkoitetaan seurakunnan, seurakuntayhtymän, hiippakunnan tai kirkkohallituksen perustamaa virkaa papillisia tehtäviä varten. Seurakunnan papin virat ovat seurakuntapastorin, kappalaisen ja kirkkoherran virkoja. Osa papeista toimii kirkon erityistehtävissä, joihin edetään usein seurakuntaviran kautta. Tämä ydinosaamiskuvaus on laadittu ajatellen seurakuntapapin tehtävää.

Suuri osa Suomen ev.-lut. kirkon papeista on seurakuntapappeja. Viran kelpoisuusehtona on pappisvihkimys. Papiksi vihittäviltä edellytetään teologian maisterin tutkintoa, johon sisältyvät piispainkokouksen määrittelemät opinnot.¹ Teologian kandidaatiksi ja maisteriksi valmistutaan Helsingin yliopiston ja Åbo Akademin teologisista tiedekunnista sekä Itä-Suomen yliopistosta (Joensuu).

Pappisvirkaan vihkimisestä päättävät piispa ja tuomiokapituli yhdessä ja vihkimisen toimittaa piispa. Henkilö vihittään pääsääntöisesti seurakunnan papiksi. Vihkimyksen edellytyksenä on vokaatio eli se, että kirkko tai jokin seurakunta on kutsunut henkilön toimittamaan papinvirkaa (*vocatio externa*). Kenelläkään ei siis ole subjektiivista oikeutta saada pappisvihkimystä. Papiksi vihkiminen on mahdollista myös, mikäli henkilö toimii teologisen tieteen opettajana, uskonnonopettajana tai kirkon lähetysjärjestöissä.

Papiksi vihittävän tulee olla 1) jumalaapelkäävä ja kristillisestä vakaumuksesta tunnettu konfirmoitu kirkon jäsen, 2) suorittanut yliopistossa sellaisen teologisen tutkinnon, jonka piispainkokous on hyväksynyt pappisviran kelpoisuusvaatimukseksi, 3) terveydeltään pappisvirkaan kykenevä sekä 4) muutoinkin pappisvirkaan soveltuva (KJ 5:2).

Pappisvirka saadaan pappisvihkimyksessä ja kestää kuolemaan saakka, ellei henkilö itse eroa tai häntä eroteta siitä. Pappisvirka antaa oikeuden hoitaa kirkkolaisia, kirkkojärjestyksessä ja kirkkokäsikirjoissa mainitut papin tehtävät. Papin tehtäviä ei voi tilapäisestikään hoitaa henkilö, jota ei ole vihitty pappisvirkaan.

Pappisvirka on luterilaisen tunnustuksen mukaan nimenomaan sanan ja sakramenttien hoitamisen virka. Se on palvelutehtävä, joka on olemassa jotta ihmisissä syntyisi ja kasvaisi usko Kristukseen. Papin tehtävässä korostuu evankeliumin julistamisen ja opettamisen ulottuvuus. Pappisviran luonteeseen kuuluu sekä palvelu että hengellinen johtaminen. Suhteessa omiin seurakuntalaisiinsa pappi on yhtä aikaa paimen (*pastor*) ja palvelija (*minister*).

Papin työ liittyy kaikkien seurakuntalaisten elämäntilanteisiin syntymästä kuolemaan. Papin erityisenä tehtävänä seurakunnassa ovat jumalanpalveluksen ja sakramenttien toimittaminen, kirkollisten toimitusten hoitaminen, rippikouluopetus sekä sielunhoito ja rippi, jossa pappia sitoo ehdoton salassapitovelvollisuus. Useimmissa seurakunnissa papeilla on työnjaossa määritelty työala, kuten lapsityö, nuorisotyö, diakoniatyö tai lähetystyö.

---

¹ [Nro 105 Piispainkokouksen päätös pappisviran kelpoisuusvaatimukseksi hyväksyttävästä teologisesta tutkinnosta](#)

Työyhteisössä pappi on sekä työtoveri että alainen. Viran hoitaminen edellyttää yhteistyötä muiden työntekijöiden ja seurakuntalaisten kanssa. Monissa työtehtävissä papilta kuitenkin edellytetään kokonaisuuden hallintaa, vastuuta ja johtajuutta. Seurakuntavirassa toimiva pappi ei ole seurakunnan luottamuselinten alainen. Kappalaisen ja seurakuntapastorin lähin esimies on yleensä kirkkoherra. Papiston ylin esimies on hiippakunnan piispa, jonka tehtävänä on ”tukea ja ohjata hiippakuntansa pappeja heidän työssään ja valvoa, että he hoitavat pappis- ja papinvirkansa velvollisuudet” (KJ 18:1).

Ydinosaamisalueet ja -sisällöt

Ydinosaamisen perusta: Kristus ja kirkko, teologia ja papin persoona

Kristuksen kirkko kutsuu ihmisen pappisvirkaan. Vihkimyksessä pappi sitoutuu kirkon tunnustukseen ja kristilliseen elämäntapaan.² Pappi hoitaa virkaansa sen varassa, että itse evankeliumi, Kristuksen valtuutus ja kirkon usko kantavat häntä.

Papin viran hoitaminen edellyttää laajaa yleissivistystä teologian eri alueilta, kykyä vuoropuheluun muiden tieteiden kanssa ja valmiutta hyödyntää teologian lähitieteitä. Pappi pystyy teologiseen reflektioon ja mielekkääseen vuoropuheluun toimintaympäristön kanssa. Hän tuntee Raamatun ja luterilaisen tunnustuksen keskeisen sisällön sekä ymmärtää kirkon traditioita. Hänen tehtävänä on tulkita kristillistä sanomaa ihmisille eri tilanteissa. Papin virkaan kuuluvat todistus (missio), palvelu (diakonia) ja kasvatusta. Pappi on kutsuttu toimimaan Jumalan armon välittäjänä niin, että ihmiset vahvistuvat uskossa, toivossa ja rakkaudessa.

Tiedollisen osaamisen rinnalla papin työssä tarvitaan kiinnostusta ihmisiin ja hyviä vuorovaikutustaitoja, kykyä olla lähellä ihmistä ja kykyä olla esillä. Papin on tärkeää tiedostaa virkaansa ja persoonansa mahdollisuudet ja rajat. Pappia uhkaa helposti persoonaton virkamiesmäisyys tai viran ottaminen vain itsetoteutuksen välineeksi. Siksi tarvitaan realistista itsetuntemusta, halua kasvaa ihmisenä ja ammattilaisena sekä tahtoa palvella seurakuntaa ja sen yhteisiä tavoitteita. Pappi työskentelee ihmisille henkilökohtaisella uskon alueella, mikä edellyttää tilannetajua ja hienotunteisuutta. Pappi hyväksyy sen, että häneen kohdistetaan ristiriitaisia rooliodotuksia, mutta osaa arvioida niitä kriittisesti ja toimia tarkoituksenmukaisesti.

Papin tulee huolehtia omasta hengellisestä elämästä. Pappisviran ydintä on Jumalan edessä oleminen. Pappi elää ja toimii Pyhän Kolminaisuuden edessä ja yhdessä hänen kanssaan. Hänen tehtävänä on kutsua ja opastaa ihmisiä Pyhän ääreen ja elää itsekin uskonyhteisön jäsenenä. Suhde Jumalaan on papille sekä voiman lähde että julistuksen uskottavuuden edellytys.

---

² Kirkon tunnustus määrittää kirkkolaissa: ”Suomen evankelis-luterilainen kirkko tunnustaa sitä Raamattuun perustuvaa kristillistä uskoa, joka on lausuttu kolmessa vanhan kirkon uskontunnustuksessa sekä luterilaisissa tunnustuskirjoissa.” (KL 1 § 1). Papiksi vihittäessä on annettava virkaan vihittäessä seuraava Kirkkojärjestyksen 5 luvun 6 § mukainen pappislupaus:

Minä N.N. lupaan kaikkietävän Jumalan edessä, että toimittaessani pappisvirkaa, jonka olen valmis ottamaan vastaan, tahdon pysyä Jumalan pyhässä sanassa ja siihen perustuvassa evankelis-luterilaisen kirkon tunnustuksessa. En julkisesti julista tai levitä enkä salaisesti edistä tai suosi sitä vastaan sotivia oppeja. Tahdon myös oikein julistaa Jumalan sanaa ja jakaa pyhiä sakramenteja Kristuksen asetuksen mukaan. Tahdon noudattaa kirkon lakia ja järjestystä sekä palvella alttiisti seurakuntaa ja sanankuulijoita. Kaikkea tätä tahdon noudattaa niin, että voin vastata siitä Jumalan ja ihmisten edessä. Tähän Jumala minua auttakoon.

Edellä on kuvattu papin työn perusta. Käytännössä se toteutuu seuraavilla viidellä osaamisalueella: 1) julistus, jumalanpalvelus ja kirkolliset toimitukset, 2) kristillinen kasvatus ja ohjaus, 3) sielunhoito, 4) yhteiskunta: todistus ja palvelu sekä 5) työyhteisö. Osaamisalueet liittyvät kiinteästi toisiinsa ja tehtävästä riippuen ne painottuvat eri tavoin.

KUVIO. Papin ydinosaaamisalueet

Ydinosaaamisalueiden sisällöt

Julistus, jumalanpalvelus ja kirkolliset toimitukset

Pappi

- ymmärtää pyhäpäivän, kirkkovuoden, jumalanpalvelusperinteen, erilaisten kristillisten symbolien, virsien ja muun musiikin sekä rukoushetkien merkityksen ja luonteen,
- osaa valmistella ja toimittaa jumalanpalveluksen kirkkokäsikirjan mukaisesti ottaen huomioon tilaisuuden luonteen,
- osaa soveltaa Raamatun ja kirkon opin sisältöä ihmisten elämään jumalanpalveluksissa ja kirkollisissa toimituksissa,

- osaa saarnata ja pitää erilaisia hengellisiä puheita uskottavasti, aidosti ja tilanteen edellyttämällä tavalla,
- osaa käydä toimituskeskustelun: kykenee kuuntelemaan ja eläytymään ihmisten elämäntilanteisiin ja kuvaamaan toimituksen sisällön ja merkityksen ja
- osaa toimittaa kirkollisen toimituksen turvallisesti ja ihmisläheisesti.

Kristillinen kasvatustyö ja ohjaus

Pappi

- tuntee kirkon kasvatustyön perusteet,
- ymmärtää vuorovaikutuksen merkityksen oppimisessa,
- osaa suunnitella ja ohjata mielekästä oppimista hyödyntäen erilaisia pedagogisia menetelmiä,
- ymmärtää ihmisen elämänkaarta ja osaa tukea ihmistä uskonnollisen kasvun eri vaiheissa,
- osaa pohtia ihmisten kanssa elämäntilanteeseen ja kristilliseen uskoon liittyviä kysymyksiä,
- tunnistaa oman persoonansa vaikutuksia kasvatustyössä ja ohjaustyössä ja osaa asettaa itselleen tätä koskevia kehitystehtäviä,
- kykenee tekemään yhteistyötä toisten kanssa luovasti ja vastuullisesti,
- ymmärtää rippikoulun merkityksen ja osaa johtaa sen yhteistyössä muiden kanssa ja
- osaa tukea vanhempia ja muita kasvattajia kristillisen kasvatuksen toteuttamisessa.

Sielunhoito

Pappi

- ymmärtää ihmisen elämää sielunhoidollisesta, pastoraaliteologisesta ja psykologisista näkökulmista,
- haluaa kasvaa sielunhoitajana ja hengellisenä ohjaajana,
- kykenee tukemaan elämän mielekkyyden pohdinnoissa ja hengellisessä kasvussa,
- tunnistaa ihmisen elämän kriisejä ja hengellisiä kysymyksiä,
- osaa kuunnella ja olla kriisissä olevan ihmisen rinnalla ja
- osaa toimittaa ripin.

Yhteiskunta: todistus ja palvelu

Pappi

- tuntee seurakunnan toimintaympäristöä ja seuraa aikaansa,
- ymmärtää lähettyksen perusteita ja kirkon missionaarisen luonteen ja haluaa käydä vuoropuhelua eri tavalla uskovien ja eri kulttuureista tulevien ihmisten kanssa,
- ymmärtää ekumenian merkityksen ja osaa toimia kirkkonsa edustajana muiden kristittyjen kanssa,
- ymmärtää diakonian perusteita ja ulottuvuuksia sekä toimii lähimmäisiä palvellon,
- pystyy tarvittaessa kartoittamaan muita avun lähteitä ja kykenee moniammatilliseen yhteistyöhön,
- hallitsee viestinnän perusteet, haluaa ylläpitää ja kehittää viestinnän taitoja, osaa hyödyntää verkkoa ja sosiaalista mediaa työssään,
- toimii rakentavasti kirkon ja seurakunnan edustajana ja ymmärtää kirkon kulttuuriperintöä,
- kykenee yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen ja yhteistyöhön viranomaisten, kansalaisjärjestöjen ja muiden yhteisöjen kanssa ja

- osaa toimia kestäväen kehityksen ja ekologisen vastuun periaatteiden mukaisesti.

Työyhteisö ja yhteistyö

Pappi

- ymmärtää seurakunnan yhteisönä, jossa seurakuntalaiset, luottamushenkilöt ja työntekijät kantavat yhdessä vastuuta sen hengellisestä perustehtävästä,
- sitoutuu työyhteisön pelisääntöihin ja työyhteisön kehittämiseen,
- osaa toimia alaisena ja esimiehenä,
- kehittää ihmissuhde- ja vuorovaikutustaitojaan sekä verkosto-osaamista,
- osaa suunnitella, arvioida ja kehittää omaa työtään ja työalaansa,
- kykenee hyödyntämään teologista asiantuntemustaan moniammatillisessa yhteistyössä,
- kykenee rajaamaan omaa työtään ja huolehtimaan omasta hyvinvoinnistaan,
- osaa motivoida vapaaehtoisia seurakunnan työhön ja toimia heidän kanssaan ja
- tuntee kirkon hallintoa ja kirkkolainsäädäntöä sekä hoitaa asianmukaisesti virkaansa kuuluvat hallinnolliset tehtävät.